

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ECONOMIE ȘI ADMINISTRAREA
AFACERILOR
SPECIALIZAREA: FINANȚE

Rezumatul tezei de doctorat

*Politici publice de susținere a investițiilor
directe în contextul dezvoltării sustenabile*

Conducător științific,
Prof. univ. dr. Onofrei Mihaela

Doctorand,
Siriteanu Adelina-Andreea

Iași, 2024

Mulțumiri

Cu ajutorul bunului Dumnezeu am ajuns și la finalul studiilor doctorale; moment în care pot să-mi exprim sincerele mulțumiri profesorilor coordonatori care m-au ghidat și sprijinit în finalizarea acestei călătorii academice, cu totul deosebită.

Voi începe prin a adresa alege mulțumiri doamnei prof. univ. dr. *Mihaela Onofrei*, coordonatorul lucrării, pentru ajutorul și susținerea necondiționată în această călătorie, ce a necesitat oferirea unei busole în anumite momente. Colaborarea continuată și în acești trei ani a reprezentat o experiență onorantă în care am putut să beneficiez de înțelepciunea, expertiza și ghidarea atentă a coordonatorului meu. Încurajările oferite au jucat un rol determinant în finalizarea acestei etape academice.

De asemenea, doresc să mulțumesc doamnei prof. univ. dr. *Angela Roman*, domnului prof. univ. dr. *Ovidiu Stoica* și, în special, domnului prof. univ. dr. *Bogdan Fîrțescu*, în calitate de membri ai comisiei de îndrumare, pentru sprijinul manifestat în parcursul studiilor mele doctorale. Menționez că dedicarea și disponibilitatea domnilor profesori au ajutat mult în rezolvarea obstacolelor întâmpinate.

Deopotrivă, voi adresa mulțumiri colegilor și corpului didactic din cadrul Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor. Am fost privilegiată să fac parte dintr-un colectiv academic ce a reprezentat o adevărată sursă de inspirație.

Nu în ultimul rând, doresc să exprim deosebite mulțumiri familiei care au fost suportul meu moral în încheierea cu succes a acestui capitol din viața mea. Fără sprijinul acordat nu aș fi putut fi omul care sunt astăzi și care voi deveni mâine!

Pe final, mulțumesc tuturor celor menționați și vă ofer toată recunoștința mea!

Cuprins

Introducere	11
Capitolul 1. Investițiile directe în contextul globalizării.....	15
1.1. Investițiile directe: delimitări conceptuale și tipologii.....	15
1.2. Dinamica indicatorilor de cuantificare a investițiilor directe sub influența mediului fiscal	26
1.3. Factori determinanți și riscuri aferente investițiilor directe	35
1.3.1. Implicarea stimulentei fiscale în adecvarea capitalului pentru investiții. Analiza literaturii de specialitate	36
1.3.2. Riscuri aferente investițiilor directe și posibilități de contracarare.....	41
Capitolul 2. Fundamentarea deciziei de investiții în contextul constrângerilor economico-sociale.....	46
2.1. Criterii de fundamentare a deciziei de investiții și stimulente fiscale relevante	46
2.2. Elemente de specificitate ale investițiilor verzi și finanțarea sustenabilă	53
2.3. Fundamentarea deciziei de investiții pe faze ale ciclului economic	63
2.4. Impactul investițiilor asupra creșterii economice reflectat prin analiza bibliometrică	81
Capitolul 3. Politicile publice și sustenabilitatea	86
3.1. Conținutul politicilor de atragere a investițiilor directe	86
3.2. Efecte ale implementării politicilor publice în contextul extinderii Uniunii Europene	96
3.3. Dezvoltarea sustenabilă: concept, obiective, provocări	102
3.3.1. Arhitectura politicilor publice în contextul investițiilor sustenabile.....	107
3.3.2. Investițiile și dezvoltarea orașelor inteligente.....	117
3.4. Garanțiile acordate investitorilor străini și fezabilitatea investițiilor directe	124
Capitolul 4. Efectele investițiilor directe asupra dezvoltării sustenabile. Analiză cantitativă.....	135
4.1. Metodologia cercetării: descrierea variabilelor și testarea ipotezelor.....	135
4.2. Analiza investițiilor directe în contextul politicii fiscal-bugetare.....	151
4.2.1. Statistici descriptive și testarea ipotezelor	152
4.2.2. Rezultate econometrice și interpretarea acestora	157
4.3. Analiza investițiilor directe în contextul politicii sociale	164
4.3.1. Statistici descriptive și testarea ipotezelor	164
4.3.2. Rezultate econometrice și interpretarea acestora	169

4.4. Analiza investițiilor directe în contextul deciziilor politicii de mediu.....	171
4.4.1. Statistici descriptive și testarea ipotezelor pentru poluare	172
4.4.2. Rezultate econometrice și interpretarea acestora pentru poluare.....	176
4.4.3. Statistici descriptive și testarea ipotezelor pentru energie regenerabilă	179
4.4.4. Rezultate econometrice și interpretarea acestora pentru energie regenerabilă	183
4.5. Bune practici de alocare a capitalului pe niveluri administrative intermediare	185
Concluzii generale.....	193
Bibliografie	199
Anexe	224

Listă tabele

Tabelul nr. 1: Diferențe între investițiile directe și investițiile financiare	20
Tabelul nr. 2: Alocarea maximă de granturi actualizate în Planurile Naționale de Recuperare și Reziliență (PNRR).....	56
Tabelul nr. 3: Rezultatele analizei bibliometrice	81
Tabelul nr. 4: Avantaje ale asigurării unui tratament nediscriminatoriu atât pentru investitorii locali, cât și cei străini	95
Tabelul nr. 5: Caracteristici ale politicii publice investiționale în contextul actual.....	101
Tabelul nr. 6: Beneficiile adoptării unui comportament investițional sustenabil	130
Tabelul nr. 7: Exemple de bune practici în domeniul investițional sustenabil	131
Tabelul nr. 8: Descrierea variabilelor	138
Tabelul nr. 9: Statistica descriptivă.....	139
Tabelul nr. 10: Matricea de corelație	140
Tabelul nr. 11: Testele rădăcinii unitare	140
Tabelul nr. 12: Rezultatele testului VIF.....	141
Tabelul nr. 13: Rezultate analizei de regresie pentru analiza impactului indicatorilor politici asupra mediului investițional.....	142
Tabelul nr. 14: Descrierea variabilelor	144
Tabelul nr. 15: Statistica descriptivă.....	146
Tabelul nr. 16: Matricea de corelație	146
Tabelul nr. 17: Testele rădăcinii unitare	147
Tabelul nr. 18: Selecția numărului optim de întârzieri	148
Tabelul nr. 19: Testul de cauzalitate Granger	149
Tabelul nr. 20: Rezultatele testului VIF.....	149
Tabelul nr. 21: Testarea heteroschedasticității.....	150
Tabelul nr. 22: Rezultate analizei de regresie pentru factorii de influență asupra investițiilor directe..	150
Tabelul nr. 23: Descrierea variabilelor	152
Tabelul nr. 24: Statistica descriptivă.....	154
Tabelul nr. 25: Matricea de corelație	154

Tabelul nr. 26: Testele rădăcinii unitare	155
Tabelul nr. 27: Rezultatele testului VIF.....	156
Tabelul nr. 28: Rezultate analizei de regresie pentru analiza impactului investițiilor directe în contextul politicii fiscale asupra creșterii economice	157
Tabelul nr. 29: Rezultate analizei de regresie pentru analiza impactului investițiilor directe în contextul politicii bugetare asupra creșterii economice.....	161
Tabelul nr. 30: Rezultatele analizei de regresie cu variabila dummy paradis fiscal.....	162
Tabelul nr. 31: Descrierea variabilelor	164
Tabelul nr. 32: Statistica descriptivă.....	165
Tabelul nr. 33: Matricea de corelație	167
Tabelul nr. 34: Testele rădăcinii unitare	168
Tabelul nr. 35: Rezultatele testului VIF.....	168
Tabelul nr. 36: Rezultate analizei de regresie pentru analiza impactului investițiilor directe în contextul politicii sociale asupra creșterii economice	169
Tabelul nr. 37: Descrierea variabilelor	172
Tabelul nr. 38: Statistica descriptivă.....	174
Tabelul nr. 39: Matricea de corelație	174
Tabelul nr. 40: Testele rădăcinii unitare	175
Tabelul nr. 41: Rezultatele testului VIF.....	175
Tabelul nr. 42: Rezultate analizei de regresie pentru analiza impactului investițiilor directe în contextul politicii de mediu pe linie de poluare asupra creșterii economice	176
Tabelul nr. 43: Descrierea variabilelor	179
Tabelul nr. 44: Statistica descriptivă.....	180
Tabelul nr. 45: Matricea de corelație	181
Tabelul nr. 46: Testele rădăcinii unitare	181
Tabelul nr. 47: Rezultatele testului VIF.....	182
Tabelul nr. 48: Rezultate analizei de regresie pentru analiza impactului investițiilor directe în contextul politicii de mediu pe linie de energie verde asupra creșterii economice	183
Tabelul nr. 49: Analiza investițiilor publice asumate prin decizii publice	188

Listă grafice

Graficul nr. 1: Paradigma eclectică a producției internaționale	25
Graficul nr. 2: Fluxul intrărilor de investiții directe ca raport la formarea brută de capital fix, 2022 (%)	27
Graficul nr. 3: Fluxuri de intrări de investiții directe în anul 2022, primele 20 de economii gazdă, milioane de dolari.....	30
Graficul nr. 4: Fluxuri de ieșiri de investiții directe în anul 2022, primele 20 de economii gazdă, milioane de dolari.....	31
Graficul nr. 5: Stocuri de intrări de investiții directe în anul 2022, primele 20 de economii gazdă, milioane de dolari.....	34
Graficul nr. 6: Stocuri de ieșiri de investiții directe în anul 2022, primele 20 de economii gazdă, milioane de dolari.....	35
Graficul nr. 7: Rata de creștere a PIB real, în volume legate în lanț, modificare procentuală față de perioada anterioară.....	47
Graficul nr. 8: Evoluția ratei șomajului, în procente din populația totală.....	48
Graficul nr. 9: Evoluția ratei inflației, în procente	52
Graficul nr. 10: Emisii sectoriale de gaze cu efect de seră	59
Graficul nr. 11: Investițiile globale în energia verde, pe sector	59
Graficul nr. 12: Fazele managementului financiar.....	68
Graficul nr. 13: Nivelul vârstei la care tinerii părăsesc casa părinților (vârsta în ani).....	74
Graficul nr. 14: Nivelul vârstei la care tinerii părăsesc casa părinților, pe sex.....	74
Graficul nr. 15: Gradul de restricții ale reglementărilor ISD pe țară	78
Graficul nr. 16: Prețul mașinilor rulate la mână la doua	80
Graficul nr. 35: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, perioada 2007-2024	84
Graficul nr. 36: Harta densității creșterii economice, perioada 2007-2024	85
Graficul nr. 37: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă	103
Graficul nr. 38: Rezervele de gaze, la nivelul anului 2020.....	116
Graficul nr. 39: Rezerva de cărbune, la nivelul anului 2020	116
Graficul nr. 40: Evoluția investițiilor publice în zona euro, % din PIB.....	187

Listă anexe

Graficul nr. 17: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2024	224
Graficul nr. 18: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2023	224
Graficul nr. 19: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2022	224
Graficul nr. 20: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2021	225
Graficul nr. 21: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2020	2255
Graficul nr. 22: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2019	225
Graficul nr. 23: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2018	225
Graficul nr. 24: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2017	226
Graficul nr. 25: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2016	226
Graficul nr. 26: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2015	226
Graficul nr. 27: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2014	226
Graficul nr. 28: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2013	227
Graficul nr. 29: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2012	227
Graficul nr. 30: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2011	2277
Graficul nr. 31: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2010	227
Graficul nr. 32: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2009	228
Graficul nr. 33: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2008	228
Graficul nr. 34: Harta bibliometrică pentru domeniul creșterii economice, anul 2007	228

Listă abrevieri

ANAF: Agenția Națională de Administrare Fiscală

ARIS: Agenția Română pentru Investiții Străine

BNR: Banca Națională a României

PIB: Produsul Inter Brut

CAPM: modelul de preț al activelor de capital

CESEE: Europa Centrală, de Est și de Sud-Est

DEEE: Directiva privind Deșeurile Electrice și Electronice

ECE: Țări Centrale și Est Europene

ESG: Standardele Mediu, Social și Guvernăță

ETF: Exchange-Traded Funds

GloBE: Regulilor Globale Anti-Eroziune a Bazei

IEA: Agenția Internațională pentru Energie

IFC: Corporația Financiară Internațională

IMM: Întreprinderile Mici și Mijlocii

ISD: Investiții Străine Directe

MRR: Mecanismul de Redresare și Reziliență

OECD: Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

ODD: Obiective de Dezvoltare Durabilă

OLS: Metoda „celor mai mici pătrate”

ONU: Adunarea Generală a Națiunilor Unite

PNRR: Planurile Naționale de Recuperare și Reziliență

R&D: Activități de Cercetare și Dezvoltare

RSI: Responsabilitate Socială a Întreprinderilor

SUA: Statele Unite ale Americii

TVA: Taxa pe Valoare Adăugată

UAT: Unitate Administrativ Teritorială

UE: Uniunea Europeană

UHI: fenomenul insulei de căldură urbană

UM: Unitate de măsură

VaR: Valoarea la risc

VIF: Variance Inflation Factor (ro. factor de inflație a varianței)

WAIPA: Asociația Mondială a Agențiilor de Promovare a Investițiilor străine

Introducere

Dezbaterile academice referitoare la subiectul **investiții directe** se concentrează atât pe avantajele aduse țărilor gazdă, cât și ale celor beneficiare, fiind motivate de faptul că ajută la finanțarea deficitelor fără a se genera datorii externe. Din această perspectivă, subiectul investiții directe atrage atenția companiilor, statelor și mediului academic. Interesul prezentei lucrări este alimentat de abordările specialiștilor cu privire la efectele investițiilor asupra domeniului creșterii economice, pieței muncii, comerțului ori climatului de afaceri. Considerentele expuse reprezintă un element cheie în elaborarea strategiilor de dezvoltare.

Contextul macroeconomic actual este marcat de noi evenimente delicate, atât din perspectivă economică, socială, cât și de mediu. Printre aceste situații delicate am putea menționa criza sanitară și economică provocată de către Covid-19, criza energiei electrice sau războiul declanșat în Ucraina. Aceste evenimente au subliniat importanța dezvoltării sustenabile, precum și înțelegerii surselor vulnerabile ce pot conduce la noi situații de criză.

Politica publică a unui stat este unul din factorii cheie ai economiilor moderne, ce permite alocarea și distribuția resurselor, transmiterea și reacția la informații fiind realizate prin intermediul unui mecanism ce oferă atât rapiditate, cât și automatism. Un stat ce posedă o piață financiară dezvoltată are abilitatea de a-și coordona într-o manieră eficientă întreaga activitate economică și constituie premisele unei dezvoltări sustenabile și accelerate ale acesteia. Prin asigurarea funcționării în parametri optimi ai economiei naționale, un stat creează mediul propice pentru activitatea investițională. Astfel, o țară ce are mulți investitori are o economie înfloritoare, companiile nu duc lipsă de capital, oamenii au locuri de muncă și, automat, avem terenul perfect pentru o dezvoltare durabilă, sustenabilă.

Activitățile economice desfășurate de companii în continuă dezvoltare se caracterizează printr-o diversitate și complexitate crescândă. În contextul globalizării, companiile și-au putut extinde activitatea în diverse state, inclusiv în cele membre ale Uniunii Europene (UE), care se individualizează prin regimuri constituționale diverse și propriile tradiții. Astfel, apare în mod imperios necesar crearea de puncte comune în domeniul politicilor publice; politici care să susțină investițiile directe și în acest mod să se realizeze o dezvoltare sustenabilă.

Legătura de interdependență între investițiile directe și dezvoltarea sustenabilă este documentată de literatura de specialitate, iar pe de altă parte politicile publice au fost și sunt cele care au creat convențiile internaționale cu obligații precise din partea țărilor și date fixe de implementare referitoare la schimbările climatice, protejarea zonelor umede, limitarea folosirii de produse chimice. Putem afirma că se creează o legătură de tip *cauză-efect* între cei 3 termeni, respectiv politici publice, investiții directe și dezvoltare sustenabilă. Astfel, modernizarea politicilor publice pentru a răspunde cerințelor aduse de noile șocuri și susținerea investițiilor conduce la o dezvoltare durabilă, sustenabilă.

În acest mod se ating obiectivele asumate de UE, dar se pot depăși aceste standarde, întrucât societatea a suferit schimbări din cauza pandemiei Covid-19 și, implicit, război și criza energiei electrice, precum și ritmul de creștere economică.

În timp ce relevanța și importanța politicilor publice sunt aspecte recunoscute la nivel global, încă există o serie întreagă de curențe în ceea ce privește mecanismele și instrumentele specifice prin care politicile publice produc efectiv rezultatele ce pot fi observate empiric. În mod practic, se pot observa rezultatele benefice ale politicilor publice, dar sunt anumite fenomene de cauzalitate, printre care putem menționa pandemia (războiul și criza energiei electrice) care nu sunt complet înțelese, prin efectele generatoare imprevizibile.

Prin cercetarea doctorală am analizat impactul investițiilor directe asupra creșterii economice a statelor membre ale Uniunii Europene și am accentuat implicațiile politicii fiscal-bugetare, sociale și de mediu asupra dezvoltării prin investiții directe.

Obiectivul general al tezei de doctorat este axat pe studierea factorilor actuali care contribuie la fundamentarea deciziei de atragere a investițiilor directe, precum și a implicațiilor politicilor publice (în special a celor fiscal-bugetare) în activitatea investițională, pe baza analizei efectuate în cele 27 țări membre ale Uniunii Europene. Dorim să evidențiem tipurile de politici publice ce susțin investițiile directe într-un moment în care obiectivele de dezvoltare sustenabilă sunt tot mai dificil de îndeplinit, evenimentele curente „având un cuvânt greu de spus”. Astfel, dacă până în prezent schimbările climatice tot mai evidente erau văzute ca factor cu un potențial mare de distrugere a vieții cu care eram obișnuiți, din anul 2020 au început să intervină și alți factori care schimbă societatea și mediul. Astfel, virusul SARS-CoV-2 a afectat grav sănătatea oamenilor de pe mapamond. Inițial, închiderea forțată a economiilor a dat „o gură de aer” globului. Reducerea activităților a redus emisiile de carbon, însă situația nu a durat decât o scurtă perioadă de timp, întrucât odată cu relaxarea măsurilor de către autorități, cererea de energie foarte mare a determinat criza energiei electrice, care încă are multiple efecte negative. În același timp, redeschiderea activităților economice a pus o mai mare presiune de nivelul emisiilor de carbon.

Activitatea de cercetare abordată și detaliată în prezenta lucrare este utilă prin prisma originalității și valorii acesteia și se fundamentează pe o serie de studii și publicații științifice, care vin să completeze și să consolideze direcția de cercetare. În demersul realizării tezei de doctorat, admitem că elementele de noutate științifică derivă din **obiectivele specifice** (OS) ale lucrării, pe care le-am structurat după cum urmează:

- OS₁: analiza evoluției investițiilor directe din perspectiva tipologiei acestora, a factorilor determinanți (cum sunt stimulentele fiscale), precum și a riscurilor asociate;

- OS₂: identificarea criteriilor de fundamentare a deciziilor de investiții pe faze ale ciclului economic, cu luarea în considerare a elementelor de specificitate ale investițiilor verzi, în contextul dezvoltării sustenabile;
- OS₃: studierea influenței politicilor publice asupra atragerii de investiții directe, prin revizuirea sistematică a literaturii de specialitate, în vederea asigurării dezvoltării de tip ”smart city”;
- OS₄: realizarea de analize empirice robuste pentru determinarea impactului investițiilor directe asupra creșterii economice din perspectiva politicii fiscal-bugetare, sociale și de mediu.

Importanța abordării acestei teme derivă din necesitatea analizării efectelor politicilor publice în domeniul investițional, implicit a impactului acestora asupra caracterului sustenabil al dezvoltării statelor membre ale Uniunii Europene.

Originalitatea prezentei teze de doctorat se evidențiază *i)* printr-o revizuire sistematică complexă a literaturii de specialitate cu referire la impactul politicilor publice asupra mediului investițional și a domeniului sustenabilității; *ii)* abordarea comună a celor două domenii, respectiv investiții și sustenabilitate, întrucât studiile realizate de diverși autori surprind efectele politicii publice fie asupra investițiilor, fie asupra sustenabilității; *iii)* rezultatele empirice obținute ce demonstrează impactul investițiilor directe asupra creșterii economice în contextul diferitelor tipuri de politică; *iv)* robustețea datelor obținute.

Bibliografia utilizată în prezenta lucrare include articole publicate atât la nivel național, cât și internațional, iar majoritatea au fost publicate în domeniul economic. Menționăm că tematica asumată a fost analizată și în cadrul cercetării doctorale prin diseminarea rezultatelor cercetării la treisprezece conferințe internaționale.

Datele utilizate în analiza empirică conturată pentru cele 27 de state membre ale Uniunii Europene au fost preluate și prelucrate din statistici oficiale, precum Banca Mondială și Eurostat.

În urma unui demers riguros de investigare a stadiului cunoașterii în acest domeniu, metodologia cercetării a fost conturată pe latură calitativă prin utilizarea analizei bibliometrice, pentru a se evidenția factorii ce determină creșterea economică. Iar pe latură cantitativă, analiza a făcut apel la următoarele modele econometrice: teste de staționaritate, testul VIF, testul de cauzalitate Granger, testarea heteroschedasticității, testul Hausmann și regresia de tip panel utilizând metoda „celor mai mici pătrate”.

Teza de doctorat este structurată pe 4 capitole, în care am îmbinat aspectele teoretice cu cele aplicative, pe baza metodologiei anterior menționate.

Capitolul 1 vizează o prezentare generală a investițiilor, a principalelor de tipuri de investiții, tipologiei ale investițiilor directe și stimulentele fiscale în atragerea investitorilor. Totodată, acest capitol teoretic se bazează și pe o analiză atentă a literaturii de specialitate din domeniul stimulentele fiscale.

În cadrul capitolului 2 am prezentat criteriile ce determină un investitor să plaseze capitalurile în investiții într-un anumit stat gazdă și am detaliat situația finanțării sustenabile. În strânsă legătură cu acest subiect am prezentat și cum se implementează o decizie de investiție ținând cont de fazele ciclului economic. De asemenea, acest capitol a cuprins și analiza calitativă reflectată prin analiza bibliometrică ce se bazează pe cuvântul cheie - creștere economică.

În cadrul capitolului 3 am prezentat cadrul specific politicilor publice în materie de investiții directe, acordând o atenție sporită efectelor generate de implementarea acestora în decursul anilor, după cum sunt identificate în literatura de specialitate. De asemenea, tot în cadrul acestui capitol am prezentat un subiect ce conturează un orizont larg de influență, respectiv dezvoltarea sustenabilă. Astfel, am analizat planul după care sunt construite politicile publice în acest cadru și fezabilitatea investițiilor directe. Iar acest fapt ne-a condus și la analizarea conceptului de "smart city".

Capitolul 4 a fost dedicat în întregime analizei cantitative. Acest capitol a investigat relația dintre investițiile directe și 3 tipuri de politică publică în conturarea unei creșteri economice. Analiza empirică a debutat cu testarea staționarității datelor, ce denotă un șoc temporar, iar efectele vor fi eliminate în timp. Ulterior, analiza noastră s-a bazat pe utilizarea testului VIF, ce elimină din problema multicolinearității datelor. Testul de cauzalitate Granger este utilizat în legătură cu variabilele investiții directe și PIB cu scopul de a demonstra că ar putea exista o relație în ambele sensuri între cele 2 variabile. Iar pe baza rezultatelor acestui test am păstrat cele două variabile dependente în toate modelele de analiză ce au urmat. De asemenea, analiza noastră a debutat cu realizarea unor teste preliminare în vederea alegerii metodelor de cercetare. Astfel, am considerat în prima fază variabila investiții directe drept variabilă dependentă pentru a analiza care sunt factorii de influență ai investițiilor directe. Întrucât rezultatele analizei de regresie nu sunt semnificativ statistice, am putut utiliza variabila investiții directe cu factorii analizați întrucât aceștia nu sunt corelați. Ulterior, am analizat impactul investițiilor directe asupra creșterii economice utilizând diverse variabile pentru politica fiscal-bugetară, socială și de mediu. Iar pentru a testa robustețea modelelor am utilizat și variabila de tip dummy paradis fiscal. Analiza de regresie a datelor de tip panel s-a axat pe nivelul coeficientului variabilei investiții directe, în prezența unei întârzieri temporare prin introducerea unui lag, în contextul acestor 3 tipuri de politică. Coeficientul înregistrat de variabila investiții directe ne-a putut demonstra care este impactul investițiilor directe asupra creșterii economice prin cele 3 tipuri de politică analizate.

Capitolul 1. Investițiile directe în contextul globalizării

În deplină concordanță cu obiectivul specific 1, în cadrul capitolului 1 am analizat contextul investițiilor directe și implicațiile acestora în 2 medii aflate în legătură directă, respectiv cel economic și cel social.

Investiția este definită, în general, drept „plasarea de capitaluri în întreprinderile industriale, agricole, comerciale etc., cu scopul de obține profit” (*DEX, 2024*). Din punct de vedere lingvistic, termenul de investiție își găsește echivalent și în noțiuni precum alocare și dotare, iar prin extensie eforturi depuse la momentul actual în sentimentul obținerii unor recompensării de acum înainte.

Literatura de specialitate (*Cicea și colab., 2022*) realizează o delimitare a investițiilor pe două niveluri: în sens restrâns și în sens larg. Prin prisma viziunii în sens restrâns, investițiile sunt văzute drept mijloace financiare prin prisma cărora se achiziționează bunuri de folosință îndelungată sau pentru modernizarea celor deja existente. Viziunea în sens larg a investițiilor înglobează totalitatea cheltuielilor ce sunt necesare în procurarea mijloacelor de realizare a producției, inclusiv plata salariilor, achiziționarea de tehnologii; altfel spus această categorie de investiție înglobează resursele financiare utilizate în mod curent de către o firmă pentru a finanța producția.

Viziunea mai largă include elemente de costuri specifice procesului de producție și nu neapărat a celui de investiție, din acest motiv noțiunea de investiție mai este consacrată și sub denumirea de *capital de lucru* sau prin sintagma de *mijloace pentru finanțarea producției* (*Mieilă, 2016*).

În condițiile specifice piețelor de capital, conceptul de investiție capătă noi valențe prin care sfera de cuprindere se lărgeste. Așadar în cadrul lucrării de față vom împărți investițiile în două mari categorii, respectiv **investiții directe** și **investiții financiare**.

Investiția directă poate fi definită drept o activitate de achiziționare unui activ fizic ce implică participări semnificative în interiorul unei companii în dorința de a obține beneficii pe un termen îndelungat de timp. Caracteristica principală acestui tip de investiție derivă din posibilitatea oferită investitorului de a juca un rol activ în evoluția și succesul investiției.

Realizarea unei investiții directe rezidă într-o activitate de plasare a capitalului ce guvernează în jurul persoanei deținătoare de excedent de capital. Dorința de a genera un randament cât mai ridicat în viitorul apropiat determină persoană în cauză să caute noi piețe de desfacere ce depășesc granițele unei țări. În această idee putem afirma că investițiile directe pot fi **indigene/interne** și **străine**. În momentul în care discutăm despre investiții directe indigene putem spune că acestea reprezintă o plasare de capital, pe direcțiile amintite mai sus, în interiorul aceleași țări. De specificat că acestea sunt diferite de finanțarea internă. Reinvestirea presupune utilizarea fondurilor proprii, în special profitul și rezervele, pentru a finanța sau extinde activitatea. Posibilitatea utilizării investițiilor directe transcende în cele mai multe

cazuri granițele unei țări. Investițiile Străine Directe (ISD) reprezintă o manieră de plasare a capitalului în zone de depășesc granițele unei țării. Motivația unui deținător de lichidități pentru a se angaja într-o astfel de activitate vine pe linia creării unor avantaje în companii ce sunt amplasate în țări ce diferă de originea capitalului. În momentul în care o companie dorește să beneficieze de o investiție de acest tip trebuie să cedeze investitorului cel puțin 10% din puterea de vot a Consiliului de Administrație. Această relație presupune exercitarea unor influențe manageriale semnificative de către investitori în cadrul întreprinderilor în care au investit. De obicei, cedarea procentajului de influență aduce beneficii pentru companie precum transferul de tehnologie, cât și acces la piețele externe.

De asemenea, tot fenomenul globalizării este cel care a generat reducerea barierelor în calea tranzacțiilor internaționale, precum și integrarea și deschiderea economiilor către fluxurile de investiții străine directe. Totuși, dacă aruncăm o privire în istorie constatăm că în cadrul secolului al XVII-lea primele investiții directe aveau ca și motivație valorificarea resurselor. Printre primele firme ce au utilizat aceste investiții în vederea valorificării resurselor altor țări, cât și al extinderii schimburilor comerciale putem enumera East India Company sau Virginia Company. La rândul lor, firmele din Japonia, Coreea de Sud au valorificat activele strategice prin investiții în domeniul microelectronicii în Statele Unite ale Americii (SUA) pentru a avea acces la anumite capacități de cercetare-dezvoltare. Cu alte cuvinte, aceste firme internaționalizau producția prin exploatarea avantajelor competitive cu scopul obținerii de active strategice, precum tehnologii, facilități de cercetare-dezvoltare sau competențe manageriale. Firmele americane doreau să valorifice cât mai mult piețele din țările puternic industrializate din Europa.

Din punct de vedere cantitativ, *fluxurile și stocurile* de investiții directe cuantifică indicatorii principali de exprimare a domeniului cercetat. FDI flows au 2 forme, respectiv *FDI inflows*, adică fluxurile de investiții de intrare, și *FDI outflows*, adică fluxurile de investiții de ieșire. FDI inflows constau în investițiile realizate într-o economie raportoare de către investitorii nerezidenți. FDI outflows constau în investițiile realizate într-o economie raportoare de către investitori rezidenți. Altfel spus **fluxurile de intrare ale investițiilor directe oferă perspectiva țării gazdă ce primește investiția, iar fluxurile de ieșire ale investițiilor directe oferă perspectiva țării investitoare.**

Fluxurile de investiții directe sunt cele care redau efectiv valoarea investițiilor ce au fost realizate într-un an. Din punct de vedere metodic, fluxurile de investiții directe sunt înregistrate la nivel anual la valoarea netă prin scăderea debitelor din creditul contului de capital referitoare la operațiunile realizate între investitorul direct și filialele sale în străinătate.

Prin urmare, putem spune mediul de acțiune a investițiilor directe a suferit modificări semnificative la nivelul anului 2022, ce au influențat în mod direct principalii indicatorii de cuantificare ai temei de discuție, respectiv fluxurile și stocurile de investiții directe. Introducerea unei noi taxări a

profiturilor externe ale multinaționalelor cu 15%, în dorința de a stopa fenomenul evaziunii fiscale, a adus schimbări serioase în reglementările fiscale ale țărilor membre OECD. De regulă, se utilizează fiscalitatea pe linia stimulentele fiscale cu scopul de a atrage investitorii. În practică constatăm că existau diferențieri ale ratelor de impozitare, fapt ce a creat un precedent. Astfel, multinaționalele transferau profiturile în zone cu cote de impozitare reduse, fapt ce diminuează veniturile fiscale ale țărilor gazdă ce nu stimulează investițiile neapărat prin o cotă de impozitare redusă.

Stimulentele dețin o importanță aparte în momentul în care se pun în discuție avantajele de localizare. Astfel, există o concurență directă în atragerea investițiilor directe deoarece se poate influența decizia privind alegerea locației. Prin prisma stimulentele se poate influența decizia investițională în prima fază, adică în momentul în care se stabilesc locațiile posibile. De asemenea, stimulentele pot să influențeze și ultima etapă a deciziei investiționale, respectiv existența stimulentele pot să favorizeze o locație specifică din diversele amplasamente posibile. Astfel, în funcție de natura investiției se vor urmări stimulentele ce prezintă o importanță mai ridicată pentru sectorul de activitate al investitorilor în parte. De exemplu, pentru o investiție străină axată spre export, stimulentele de natură fiscală sunt mai importante comparativ cu cele de piață sau pentru o investiție străină axată spre valorificarea pieței, stimulentele de piață sunt mai importante comparativ cu cele de natură fiscală.

Stimulentele investiționale pot fi utilizate de către politicile macroeconomice ale țării gazdă cu scopul dirijării fluxurilor de investiții directe către sectoare specifice de activitate/regiuni conform obiectivelor de politică publică. Prin urmare, stimulentele se pot încadra în politicile active de atragere a investițiilor directe dat fiind faptul că se focalizează obiective specifice. Tot practica ne demonstrează că țările interesate în atragerea de investiții directe acordă stimulente în creștere pentru atragerea acestei categorii de investitori.

În concluzie, se observă că în utilizarea investițiilor directe intervin mai mulți factori. Iar acești factori pot crește sau scădea cuantumul de investiții directe. Se observă că investițiile directe au asociate o serie de riscuri atât clasice, cât și mai noi, ce țin de contextul dezvoltării sustenabile. De asemenea, economiile actuale abundă în stimulente care prin specificul lor unic ce-l manifestă în sfera lor proprie de cuprindere contribuie în mod substanțial la atragerea de investiții directe.

Capitolul 2. Fundamentarea deciziei de investiții în contextul constrângerilor economico-sociale

În deplină concordanță cu obiectivul specific 2, în cadrul capitolului 2 constat că una dintre cele mai dezbătute teme este reprezentată de către fundamentarea deciziilor financiare. Acest subiect este larg dezbătut datorită complexității și necesității acestuia. Baza deciziilor financiare este reprezentată de către informațiile financiare. Aceste decizii au un rol fundamental în dezvoltarea companiilor întrucât influențează și comportamentul părților implicate în desfășurarea activităților economice. Printre aceste părți am menționa acționarii, salariații, furnizorii, statul și investitorii.

În cadrul deciziei de investiții prin prisma fuziunilor și/sau achizițiilor ajungem în domeniul studiat, respectiv al investițiilor directe ce largesc orizonturile de dezvoltare ale investitorilor în afara granițelor sau a regiunii geografice.

Potențialul investițional al României este susținut prin intermediul mediului economic de către guvernul țării noastre. În lumina acestui fapt se constată o viziune pro-business angajată în cadrul legal al sferei investiționale. Printre facilitățile fiscale la care poate apela o companie în România am putea enumera o primă categorie ce include beneficii fiscale ce influențează în mod direct dimensiunea impozitului pe profit. Astfel, decizia de a reinvesti profitul, cât și susținerea activităților de cercetare-dezvoltare și inovare aduc diminuări ale impozitului de plată.

Decizia de investiții este strâns legată de alegerile realizate în sfera politicului. Maniera în care un stat formulează politicile pro-investiționale determină creșterea numărului de investiții. Iar contextul actual marcat de succesiunea de crize necesită un volum de investiții și mai mare pentru a depăși problemele. Putem afirma că un investitor plasează surplusul de capital pe baza unei strategii eficiente din punct de vedere fiscal. Acest aspect conduce la maximizarea rentabilității ce se dorește a fi câștigată prin limitarea pierderilor ce apar pe linie fiscală, respectiv limitarea impozitelor

Decizia de investiții implică multe beneficii dar în același timp implică și decizii complexe bazate pe evenimente viitoare. Din acest motiv, fluxurile de numerar viitoare nu pot fi apreciate cu exactitate. Acuratețea informațiilor depinde în mare măsură de factori aflați într-o permanentă schimbare, respectiv factorii politici, economici, sociali și chiar tehnologici. În acest cadru dinamic este dificil de prezis randamentul viitor al investiției. Din acest fapt, fiecare oportunitate disponibilă va trece printr-o analiză detaliată ce înglobează factori precum obiectivele de investiții, apetitul pentru risc sau natura acestora, persoane fizice/juridice.

Fiecare proiect de investiție se bazează pe ideea inițială avută de investitor. În luarea deciziei de investiție factorul cheie este dat de nivelul de încredere al investitorului întrucât a realiza o investiție este mai riscant decât a economisi. Iar dacă acesta crede în ceva atunci își va stabili obiective clare ce-l

vor propulsa indiferent de tulburările economice sau politice de pe piețe. Totuși, acesta își va crea întreg planul pe factorii ce urmează să-i detaliem.

Constatăm că suntem înconjurați de o inter-conectivitate ridicată, iar posibilitățile de investiție sunt nelimitate atât ca și configurație, cât și ca destinație. Deși piețele financiare se aliniază standardelor internaționale, specificitatea reglementărilor din anumite zone trebuie analizate cu meticulozitate. În acest context legat de destinația investiției intervin și constrângerile ce țin de împrejurare. În condițiile macroeconomice existente liniile sunt destul de clar stabilite. Totuși, caracteristicile individuale ale țărilor, cât și ale oamenilor ce țin de cultură, etnie sau religie pot afecta o decizie de investiție. Iar o luarea unei decizii fundamentate temeinic pe acești factori prezentați vor crește șansele de succes ale unei investiții și vor genera câștiguri substanțiale. Iar gestionarii unei investiții trebuie să realizeze aprecieri cât mai realiste referitoare la regiunea în care se va amplasa capitalul, cât și asupra contextului economic. Previziunile cu privire la efectele viitoare ale proiectului de investiții trebuie, de asemenea, să fie cât mai realiste.

Legat de domeniul creșterii economice, studiile realizate în perioada analizată, 2007-2024, se axează pe analiza creșterii economice pe linia reglementărilor instituționale, fluxul capitalului, ISD și gestionarea inflației. Domeniul sustenabilității este tratat destul de vag. Problema reală de urbanizarea în creștere ce generează un nivel ridicat de gaze poluante conduc cercetările către sfera sustenabilității. De asemenea, constatăm că au existat preocupări legate de cadrul instituțional pentru dezvoltarea economiei prin prisma analizei de regresie a datelor de tip panel. Mai mult, putem afirma că analiza bibliometrică întărește caracterul de noutate al prezentei lucrări. Noutatea adusă prin lucrarea de față constă în analiza axată pe studierea modului în care politicile publice susțin mediul investițional sub umbrela sustenabilității.

În concluzie, putem spune că există de o perioadă destul de îndelungată preocupări cu privire la factorii ce influențează domeniul creșterii economice. Șocurile generate de evenimentele recente (pandemia, criza energiei electrice și războiul) au determinat cercetătorii ce studieze mai intens căile ce conduc către o creștere economică sănătoasă. Iar rezultatele analizei de față sugerează că articolele din baza de date Scopus au analizat creșterea economică împreună cu factori precum cadrul instituțional, PIB, inflația, investiții străine directe, energie verde sau sustenabilitate.

Capitolul 3. Politicile publice și sustenabilitatea

Pentru a atinge obiectivul specific 3, în capitolul 3 am constatat că importanța politicilor publice pentru guvernarea democrațiilor a înregistrat o importanță crescândă. Factorul politic marchează pregnant atât viața economică, cât și cea socială. Organizarea și conducerea colectivităților umane se realizează pe un fundal de opțiuni și decizii ce conturează o politică generală. Totuși, paleta largă de nuanțe doctrinarii în sfera politică susține anumite interese și obiective de către decidenți. În ipostaza de a alege din mai multe variante posibile, organele de decizie trebuie să promoveze acele politici ce satisfac pe deplin interesele colectivității. În contextul prezentei lucrări, dorim să analizăm modul în care se realizează procesul de alocare a resurselor și cum sunt angajate eforturile prin intermediul instrumentelor de acțiune publică. În mod concret, în acest capitol dorim să abordăm perspectiva în care statele doresc să atragă cât mai multe capitaluri investiționale pentru a răspunde necesităților societății. În lumina acestui fapt, în cadrul capitolului 1 am constatat că investițiile directe reprezintă o soluție clară prin care se generează lichidități. Astfel, demersul nostru se va axa pe tratarea politicilor publice ce susțin investițiile directe.

Energia verde este considerată a fi acel tip de energie ce provine din resurse naturale precum lumina soarelui, vântul sau apa. Aceste surse sunt utilizate în diferite tehnologii ce pot prelua energie de la soare, ca în cazul panourilor solare, sau pot fie acționate de puterea vântului, ca în cazul turbinelor eoliene, ori să utilizeze fluxul de apă, ca în cazul hidrocentralelor.

Prin prisma cercetării legăturii dintre politica publică și investițiile directe sub umbrela dezvoltării sustenabile am constatat că cel mai dinamic centru al creșterii economice este *orașul*. De asemenea, orașul este un pol important și în implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă. Organizarea acestei localități implică un efort ridicat al administrației publice de a oferi o viață mai bună cetățenilor. Demersurile actuale se bazează pe acțiuni ce susțin inovația, creativitatea, cât și domeniul climatic. În acest context s-a dezvoltat și procesul denumit planificare urbană sau urbanism. Pe lângă grija principală pentru mediu apar menționate și aspecte ce țin de guvernanta corporativă și etica în afaceri. De asemenea, realizarea unui astfel de proiect implică într-o măsură ridicată lumea investițională cu companii de dimensiuni mici sau mare ce vor popula clădirile de birouri. Și dacă până de curând doar băncile aveau o misiune declarată în lupta cu spălarea banilor. Mai nou și contractele de închiriere de spații conțin proceduri interne de lucru referitoare la administrarea riscurilor în domeniu ce poartă denumirea de Procedură AML. Aceste proceduri se traduc, ulterior, în clauze ale contractelor, ce obligă companiile, ce vor închiria spațiile de lucru realizate prin proiecte de reconversie urbană, să declare sursa și proveniența fondurilor lor.

Sustenabilitatea poate fi văzută drept o orientare ce pune în valoare resursele naturale. Aceasta nu reprezintă neapărat un instrument ce oferă o perspectivă de utilizat în discursurile etice ale

companiilor sau decidenților politici. Luarea unui angajament de conformare conform regulilor creionate prin sfera sustenabilității trebuie să fie aplicat în mod voluntar. În momentul în care societatea va transforma regulile actuale ale sustenabilității în cutume ale vieții de zi cu zi putem afirma că ne-am îndeplinit angajamentul față de viitoarele generații. Profunzimea dată de noțiunea de sustenabilitate trebuie să ne ofere o perspectivă de urmat pentru practicile realizate în prezent și care au efecte în viitorul apropiat. Reiterăm necesitatea factorului politic de a interveni prin educație în schimbarea normelor de practică cât și de conviețuire a indivizilor.

Accentul central al studiului de față se bazează pe sfera investițiilor directe. În corelație directă cu fenomenul sustenabilității am constatat că politica publică este elementul de legătură dintre cei doi poli. Spectrul larg de acțiune al factorului politic conturează un cadru clar în care investitorii își pot desfășura activitatea și reflectând, în același timp, și principiile sustenabilității. Explorarea beneficiilor generate prin prisma aportului de capital generat de investițiile directe nu trebuie să fie îngădite de acțiuni ce sunt luate în necunoștință de cauză. Decidenții politici trebuie să alinieze reglementările în acest domeniu ținând cont de datele clare pe care se bazează ODD-urile și nu pe anumite mize politice.

Considerăm că politica publică deține metodele și instrumentele relevante în transformarea unor probleme în situații profitabile. Dialogul între factorul politic și mediul investițional trebuie să implice atât problemele complicate din lumea reală cât și încununarea eforturilor de a crea o societate armonioasă. În multe cazuri în practică se constată o proliferare a interesului pentru un randament ridicat fapt ce demonstrează generează creșterea diferențelor între indivizi. Prioritățile de politică trebuie să fie inspirate de sfera sustenabilității și crearea unei cooperări cu mediul investițional. Sub egida acestui fapt comunitățile internaționale vor beneficia de creșteri considerabile ale nivelului de trai.

Capitolul 4. Efectele investițiilor directe asupra dezvoltării sustenabile. Analiză cantitativă

Pentru a îndeplini și obiectivul specific 4, în acest ultim capitol am creionat analiza pe modul în care investițiile directe influențează creșterea economică prin cei 3 piloni ai dezvoltării sustenabile. Pilonul economic îl vom determina prin prisma politicii bugetare și fiscale, pilonul social prin intermediul politicii sociale, iar pilonul de mediu prin prisma politicii de mediu. De asemenea, vom realiza o analiză a modului în care investițiile directe influențează indicatorii politici.

Prin analiza de regresie am constatat că în prezența corupției investitorii vor fi descurajați să plaseze capitalul în astfel de zone. Am putut afirma că analiza de față respectă relațiile deja menționate între PIB și investiții directe, respectiv existența unei relații bidirecționale (*Hansen și Rand, 2006; Siriteanu, 2022*). Am menționat păstrarea aceluiași variabilele dependente, $\log \text{PIB}$ și I1.id , pe parcursul tuturor modelelor de analiză. Scopul a fost demonstra impactul diverselor politici asupra relației care ar putea fi de tip causal între variabilele $\log \text{PIB}$ și I1.id .

Investițiile sunt o componentă a cererii agregate, influențând capacitatea productivă a unei economii. În momentul în care se înregistrează o creștere a nivelului investițiilor ar trebui să existe un impuls și în economie. Astfel, dacă previziunile economice sunt încurajatoare atunci se va înregistra o creștere a investițiilor ce va corespunde cererii viitoare. În situația inversă în care previziunile economice sunt descurajatoare, nivelul investițiilor va înregistra o scădere. Cele două scenarii compun teoria acceleratorului ce susține că nivelul investițiilor va oscila în funcție de rata creșterii economice, reglementările guvernamentale, progresul tehnologic sau rata dobânzii.

Cercetarea de față ne demonstrează faptul că, politicile fiscal-bugetare trebuie să se armonizeze pentru a avea coerență. Altfel, resursele colectate pe seama fiscalității, pot să nu aibă efectele scontate, dacă cheltuielile publice sunt îndreptate mai mult spre consum, în detrimentul investițiilor, generând deficite bugetare greu de gestionat.

Politica socială prevede soluții de a gestiona nevoile umane ce au suferit transformări odată cu procesul de globalizare și digitalizare. În mod evident, conform analizei realizate în tabelul nr. 36, decidenții politici trebuie să găsească noi modalități de a reduce inegalitățile dintre persoane, cât și dintre țări. Variabilele incluse în model au demonstrat impactul negativ al unor variabile care caracterizează sfera socială. Conflictele prelungite din contemporaneitate agravează nivelul de sărăcie și inechitate, fapt ce se transpune într-o forțare a indivizilor de a trăi cu mijloace reduse sub umbrela unor mari poveri. De asemenea, raportându-ne la celelalte 2 tipuri de politici analizate constatăm că impactul politicii sociale asupra creșterii economice este mai redus, respectiv la o creștere a investițiilor, nivelul de dezvoltare economică va scădea cu 0,00093 în condițiile creșterii ratei sărăciei.

În contextul actual marcat de presiunea ce vine pe două paliere asupra decidenților de politică publică ne vom axa cercetarea pe două direcții. Astfel, din dorința de a înregistra o producție cât mai mare se utilizează tehnologii ce poluează. Astfel, vom realiza o analiză asupra politicii de mediu pe linia poluării. Iar la polul opus se află noile tendințe și directive ale UE ce vin să limiteze nivelul poluării. Astfel, analiza noastră se va axa și pe politica de mediu pe linia energiei regenerabile.

Făcând o retrospectivă a celor menționate anterior putem afirma că lumea actuală are o preocupare ridicată pentru creșterea calității mediului înconjurător. Stimularea preocupărilor legate de mediu pot fi observate pe larg și prin prisma strategiilor de co-guvernare. Un aer curat reprezintă un deziderat pentru toate. Utilizarea co-guvernării implică atât sfera privată, cât și cea publică luând în considerare beneficiile atenuării schimbărilor climatice. Multe țări au adoptat abordări integrate ce permit luarea de decizii de reglementare cu scopul de a maximiza beneficiile atât la nivel local, cât și global.

Impactul investițiilor directe este diferit pe fiecare tip de politică publică, care prin amprenta personală influențează în mod diferit creșterea economică. Pe latura fiscalității, am constatat că în condițiile creșterii nivelului de impozitare, impactul investițiilor directe va fi mai mic cu 0,00311 asupra creșterii economice. Nu pierdem din vedere faptul că noile cerințe impun ca dezvoltarea unui stat să țină cont de cei 3 piloni ai sustenabilității. Din acest motiv am analizat și impactul politicii sociale, unde am constatat că la o creștere a investițiilor, nivelul de dezvoltare economică va scădea cu 0,00093 în condițiile creșterii ratei sărăciei. Iar ultimul pilon, cel de mediu l-am tratat pe două paliere. În această ipostază am constat că în situația în care nivelul investițiilor directe va înregistra o creștere, impactul lor asupra creșterii economice va fi mai mare cu 0,000288 atunci când nivelul cheltuielilor pentru mediu va crește. Iar în condițiile creșterii nivelului de investiții directe, impactul taxării va fi mai mare cu 0,00282 asupra creșterii economice.

Concluzii generale

Una dintre problemele fundamentale ale oricărei economii constă în soluționarea problemelor generate de necesitatea asigurării capitalului, care reprezintă motorul principal al creșterii și dezvoltării. Viziunea societății este puternic marcată de dorința de a multiplica economiile. Acest efect de multiplicare este caracterizat de un orizont de timp îndelungat în care se pot sau nu obține rentabilitățile așteptate.

Un factor ce joacă un rol primordial în sfera investițională este reprezentat de spiritul de afaceri al persoanei ce dorește să activeze pe această piață. Încrederea unui investitor este puternic influențată de perspectivele economice, cât și de costurile viitoare. Astfel, se apelează la **investiții directe** ce permit investitorului să diversifice și să gestioneze riscurile mai eficient și să genereze câștiguri.

Prin cercetarea doctorală am analizat impactul investițiilor directe asupra creșterii economice a statelor membre ale Uniunii Europene și am accentuat implicațiile politicii fiscal-bugetare, sociale și de mediu asupra dezvoltării prin investiții directe. În lucrarea noastră am urmărit un obiectiv general și 4 obiective specifice, formulate în deplină concordanță cu structura tezei de doctorat. Concluziile noastre pun în evidență rezultatele obținute pe fiecare capitol în parte, cu evidențierea aportului personal și a utilității cercetării.

Investiția directă, subiectul de analiză al prezentei lucrări, constă într-o activitate ce se bazează pe achiziționarea unui activ fizic și cu implicații semnificative de participare a posesorului de capital în compania ce face obiectul investiției. De asemenea, cercetarea noastră a arătat faptul că mediul economic este marcat de diverse riscuri ce accelerează necesitatea intervenției factorilor de decizie politică în sfera investițională. Astfel, natura reglementărilor particulare din fiecare stat în materie de afaceri și de sustenabilitate fac ca interesul investitorilor să fie diferit.

Principalele concluzii au evidențiat următoarele rațiuni pentru plasarea capitalului, respectiv creșterea eficienței sau cucerirea de noi piețe, realizarea producției la un cost mai redus și, de asemenea, o mână de lucru ieftină. Aceste aspecte corelate cu nivelul ratei dobânzilor, nivelul inflației și politicilor guvernamentale cântăresc greu în fundamentarea unei decizii de investiții. Cercetarea realizată prin prisma analizei bibliometrice ne-a dezvăluit că articolele din baza de date Scopus au analizat creșterea economică împreună cu factori precum investiții străine directe, sustenabilitate, Covid-19 și GDP. În urma analizării relației ce se instituie în sfera dezvoltării sustenabile între politica publică și investițiile directe am constatat că acest domeniu nu este suficient exploatat, iar noutatea studiului de față vine chiar prin prisma analizării a 2 domenii puternic corelate dar care suferă schimbări pe fundalul dezvoltării sustenabile.

Implementarea unui program de politică publică necesită resurse care să asigure beneficiile scontate. În unele situații, resursele se acoperă pe baza bugetelor publice ale unui stat, prin împrumuturi

ori un mixt cu sfera privată. Intervenția mediului privat atrage o amprentă puternic marcată de mobilizare a resurselor pentru rezolvarea problemei. Pe de altă parte, alocarea resurselor publice pentru gestionarea unor probleme ce țin de sănătate sau educație conduc la generarea de beneficii indirecte. Iar pe parcursul lucrării de față am menționat că o populație sănătoasă reprezintă un capital de muncă disponibil pentru piața muncii, inclusiv pentru investitori.

Crearea unui viitor sustenabil reprezintă un aspect cheie pe agenda de afaceri autorităților de reglementare. Iar pentru a promova obiectivele de sustenabilitate este necesar ca statele să adopte politici și îndrumări specifice în materie de investiții directe. Politicile publice sprijină inițiativele verzi, cât și acțiunile de investire în companii ecologice. Iar scopul suprem este de a crea o piață sustenabilă ce va conduce la reducerea amprente de carbon. O politică publică trebuie să corecteze distorsiunile ce pot apărea în acțiunile împotriva schimbărilor climatice.

Realizând o analiză comparativă a coeficientului investiții directe legat de impactul celor 3 tipuri de politică vom realiza câteva mențiuni. Ținând cont de impactul politicii fiscal-bugetare putem afirma că investitorii vor fi descurajați să investească în țări cu o fiscalitate ridicată. Conform rezultatelor analizei de regresie din tabelul nr. 28 am constatat că în momentul în care includem mai multe variabile ce susțin fiscalitatea ridicată vom înregistra un impact mai scăzut al variabilei $l1.id$ asupra creșterii economice, respectiv de la $-0,000536$ la $-0,000131$. Totuși, coroborarea unor măsuri active de tip bugetar cu investițiile directe determină creștere economică. Astfel, conform rezultatelor din tabelul nr. 29, am constatat că pe măsură ce introducem mai multe variabile pe linie bugetară, coeficientul variabilei $l1.id$ crește de la $0,307$ la $0,682$. De asemenea, am constatat că o forță de muncă în creștere determină cu o unitate determină o creștere de $0,911$ a PIB. Deopotrivă, rezultatele din tabelul nr. 36 demonstrează că pe măsură ce am introdus mai multe variabile pe linie socială coeficientul variabilei $l1.id$ asupra creșterii economice a crescut de la $0,000784$ la $0,0145$. O activitate investițională ridicată deși generează emisii de carbon coroborată cu măsuri active de taxare determină creștere economică. Afirmația noastră este susținută de regresia din cadrul tabelului nr. 42, unde constatăm o creștere a coeficientului variabilei $l1.id$, pe parcursul modelelor ce țin de sfera poluării, de la $0,00104$ la $0,00247$. Pe măsură ce introducem mai multe variabile, pe linie de energie regenerabilă, se constată o creștere a nivelului coeficientului variabilei $l1.id$ de la $0,00650$ la $0,0947$, conform regresiei din tabelul nr. 48.

Descoperirile noastre empirice sugerează că investițiile directe sunt un predictor semnificativ al creșterii economice. Astfel, politicile publice menite să stimuleze creșterea economică ar trebui să țină cont de nivelul investițiilor directe în formularea acestora.

Implicațiile politicilor publice din domeniul investițiilor asupra dezvoltării sustenabile este un domeniu oarecum insuficient abordat pentru anvergura unui asemenea subiect. Astfel, aportul meu personal constă în îmbinarea a 3 termeni, respectiv *politici publice*, *investiții directe* și *dezvoltare*

sustenabilă, într-o singură lucrare. La aceste aspecte, pot adăuga și faptul că am cercetat și implicațiile și relațiile ce se stabilesc în mod direct în cadrul dat de elementele studiate, fapt ce determină îndeplinirea celor patru obiectivele specifice menționate.

Admitem în context că deciziile guvernamentale au un rol bine determinat în perioadele critice ale economiei, precum evenimentele deja prezentate. Iar modalitatea abordării acestora cu finalitatea punerii în practică, dictează viitorul unei întregi generații, prin prisma dezvoltării sustenabile. Cu alte cuvinte, *prezenta lucrare a vizat o nouă abordare a politicilor publice din domeniul investițional sun umbrela sustenabilității*. Astfel, această abordare proprie, respectiv de analiza atât din punct de vedere teoretic, cât și empiric acțiunea statului în ipostaza sa fundamentală, constă într-un element de aport personal adus cercetării.

Valoarea adăugată a studiului constă într-o analiză mai actualizată a celor 27 de state membre UE pentru o perioadă actualizată (2007-2022) și în utilizarea de noi modele empirice. Prezenta cercetare aduce noi contribuții la literatura de specialitate prin focusul concentrat pe legătura dintre politica publice și investițiile directe prin perspectiva sustenabilității. Menționăm că intervalul de timp analizat acoperă un interval de timp ce debutează cu criza financiară din anii 2007-2008 și se încheie cu anul 2022 marcat de perioada post COVID-19, criză energie electrice și invazia Ucrainei de către Rusia. Contextul macroeconomic a celor 27 de state membre este puternic marcat de aceste evenimente. De aici se validează și concluziile pentru eșantionul analizat ce denotă o influență pozitivă în contextul crizelor economice a investițiilor directe. Cu atât mai mult, se evidențiază necesitatea de a susține prin politică publică sfera investițională.

O contribuție semnificativă a acestei lucrări este aceea că se identifică impactul semnificativ al investițiilor în prezența diferitelor politici asupra creșterii economice. Menționăm că prin păstrarea variabilelor dependente logpib și ll.id, ce ar putea avea o relație de tip cauzal, ne-au permis să constatăm impactul adus în mod individual de investiții asupra domeniul creșterii economice prin modificări ale deciziilor de politică. În plus, contribuția prezentei lucrări se constată și prin abordarea comparativă a celor 3 tipuri de politici. Realizând mai multe modele pentru fiecare tip de politică am observat modificarea influenței investițiilor directe asupra creșterii economice. Pe măsură ce am adăugat mai multe variabile în modelele realizate am putut demonstra că investițiile directe pot fi crescute prin politicile publice, iar ulterior se înregistrează un nivel mai ridicat de creștere economică. De asemenea, prezentul studiu este util pentru factorii de decizie politică care ar dori să sporească nivelul investițiilor directe.

Bibliografie

- 1) Abd Elbar, A. R., & Hassan, H. (2020). Enhancement of hybrid solar desalination system composed of solar panel and solar still by using porous material and saline water preheating. *Solar Energy*, 204, 382-394.
- 2) ANAF. (2023). *Lege Nr. 142/2022 din 20 mai 2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal*. Retrieved August 31, 2023, from https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/L_142_2022.pdf.
- 3) Anatasia, V. (2015). The Causal Relationship Between GDP, Exports, Energy Consumption, And CO 2 in Thailand and Malaysia. *International Journal of Economic Perspectives*, 9(4).
- 4) Ang, G., Röttgers, D., & Burli, P. (2017). The empirics of enabling investment and innovation in renewable energy. *OECD*. <https://doi.org/10.1787/67d221b8-en>.
- 5) Ang, J. B. (2008). A survey of recent developments in the literature of finance and growth. *Journal of economic Surveys*, 22(3), 536-576.
- 6) Argandoña, A. (2005). Corruption and companies: The use of facilitating payments. *Journal of business ethics*, 60, 251-264.
- 7) Asiedu, E. (2006). Foreign direct investment in Africa: The role of natural resources, market size, government policy, institutions and political instability. *World economy*, 29(1), 63-77.
- 8) Borozan, D. (2019). Unveiling the heterogeneous effect of energy taxes and income on residential energy consumption. *Energy Policy*, 129, 13-22.
- 9) Breitung, J. (2001). The local power of some unit root tests for panel data. In *Nonstationary panels, panel cointegration, and dynamic panels* (pp. 161-177). Emerald Group Publishing Limited.
- 10) Breitung, J., & Das, S. (2005). Panel unit root tests under cross-sectional dependence. *Statistica Neerlandica*, 59(4), 414-433.
- 11) Brooks, D. H., Fan, E. X., & Sumulong, L. R. (2003). Foreign Direct Investment: Trends, TRIMs, and WTO Negotiations. *Asian Development Review*, 20(01), 1-33. <https://doi.org/10.1142/S0116110503000010>.
- 12) Bucătaru, D. (2004). *Managementul financiar al întreprinderii*. Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza".
- 13) Chaabouni, S., & Saidi, K. (2017). The dynamic links between carbon dioxide (CO2) emissions, health spending and GDP growth: A case study for 51 countries. *Environmental research*, 158, 137-144.
- 14) Charron, N., Lapuente, V., & Dijkstra, L. (2012). Regional governance matters: A study on regional variation in quality of government within the EU. *Regional Studies*, 48(1), 68-90.

- 15) Chircop, J., Johan, S., & Tarsalewska, M. (2020). Does religiosity influence venture capital investment decisions?. *Journal of Corporate Finance*, 62, 101589.
- 16) Choopani, K., Effatnejad, R., & Hedayati, M. (2020). Coordination of energy storage and wind power plant considering energy and reserve market for a resilience smart grid. *Journal of Energy Storage*, 30, 101542.
- 17) Cicea, C., Țurlea, C., & Marinescu, C. (2022). *Investiții: performanță, evaluare, documentații specifice*. Ed. Prouniversitaria. București.
- 18) De Backer, K., & Miroudot, S. (2018). Multinational enterprises in the global economy. Heavily debated but hardly measured. Policy Note. *OECD Publishing Paris*. Retrieved July 10, 2023, from <https://www.oecd.org/industry/ind/MNEs-in-the-global-economy-policy-note.pdf>.
- 19) Dedeoğlu, D., & Kaya, H. (2013). Energy use, exports, imports and GDP: New evidence from the OECD countries. *Energy Policy*, 57, 469-476.
- 20) De Goede, M. (2004). Repoliticizing financial risk. *Economy and society*, 33(2), 197-217.
- 21) DEX. (2024). *Investiție*. Retrieved January 13, 2024, from <https://dexonline.ro/definitie/investi%C8%9Bie>.
- 22) Dimopoulos, A. (2012). EU Foreign Investment Law. In *EU Foreign Investment Law*. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199698608.001.0001>.
- 23) Dincă, D., & Dumitrică, C. (2010). *Dezvoltare și planificare urbană*. Editura Pro Universitaria, București, 63.
- 24) Divya, A., Adish, T., Kaustubh, P., & Zade, P. S. (2023). Review on recycling of solar modules/panels. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, 253, 112151.
- 25) Dizon-Ross, R. (2019). Parents' beliefs about their children's academic ability: Implications for educational investments. *American Economic Review*, 109(8), 2728-2765.
- 26) Eguchi, S., Takayabu, H., & Lin, C. (2021). Sources of inefficient power generation by coal-fired thermal power plants in China: A metafrontier DEA decomposition approach. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 138, 110562.
- 27) Esteller-Moré, A., Rizzo, L., & Secomandi, R. (2020). The heterogenous impact of taxation on FDI: A note on Djankov et al. (2010). *Economics Letters*, 186, 108775.
- 28) European Environment Agency. (2023). *Share of environmental taxes in total tax revenues (8th EAP)*. Retrieved July 15, 2023, from <https://www.eea.europa.eu/ims/share-of-environmental-taxes-in>.
- 29) European Commission. (2023). *Communication on fiscal policy response to pandemic*. Retrieved August 1, 2023, from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/qanda_21_885.
- 30) European Parliament. (2023). *Free movement of capital | Fact Sheets on the European Union | European Parliament*. Retrieved January 10, 2024, from <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/39/free-movement-of-capital>.

- 31) Eurostat. (2021). *Estimated average age of young people leaving the parental household by sex*. Retrieved February 28, 2024, from https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/YTH_DEMO_030__custom_3133573/default/table.
- 32) Firtescu, B. N., Brinza, F., Grosu, M., Doaca, E. M., & **Siriteanu**, A. A. (2023). The effects of energy taxes level on greenhouse gas emissions in the environmental policy measures framework. *Frontiers in Environmental Science*, 10, 2694.
- 33) Fîrțescu, B. (2017). *Finanțe publice europene*. Ediția a doua revizuită și adăugită, Editura Tehnopress.
- 34) Gavurova, B., Rigelsky, M., & Ivankova, V. (2021). Greenhouse gas emissions and health in the countries of the European Union. *Frontiers in Public Health*, 9, 756652.
- 35) Geamănu, M. (2014). *Economia României sub impactul investițiilor străine directe*. Editura Economică.
- 36) Hansen, H., & Rand, J. (2006). On the causal links between FDI and growth in developing countries. *World Economy*, 29(1), 21-41.
- 37) Hasan, Z., & Sasana, H. (2020). Determinants of youth unemployment rate in Asean. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(6), 6687-6691.
- 38) HG 276 21/05/2013. (2013). *Portal Legislativ*. Retrieved January 27, 2024, from <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/148545>.
- 39) Hu, A., Levis, S., Meehl, G. A., Han, W., Washington, W. M., Oleson, K. W., ... & Strand, W. G. (2016). Impact of solar panels on global climate. *Nature climate change*, 6(3), 290-294.
- 40) Ifa, A., & Guetat, I. (2018). Does public expenditure on education promote Tunisian and Moroccan GDP per capita? ARDL approach. *The Journal of Finance and Data Science*, 4(4), 234-246.
- 41) Investment Monitor. (2023). *Investment incentives explained*. Retrieved May 13, 2023, from <https://www.investmentmonitor.ai/s?search=Investment+incentives+>.
- 42) JinRu L., Qamruzzaman M., Hangyu W., & Kler R. (2022). Do environmental quality, financial inclusion, and good governance ensure the FDI sustainably in Belt and Road countries?. Evidence from an application of CS-ARDL and NARDL. *Frontiers in Environmental Science*, 10, 936216. doi: 10.3389/fenvs.2022.936216.
- 43) Kaminskas G. (1997). Guarantees for Foreign Investment: the Concept and the System. *Ekonomika*, 41(2), pp. 93–107. doi: 10.15388/Ekon.1997.16410.
- 44) Karthick, S., Kermanshachi, S., Pamidimukkala, A., & Namian, M. (2023). A review of construction workforce health challenges and strategies in extreme weather conditions. *International journal of occupational safety and ergonomics*, 29(2), 773-784.

- 45) Kaur, H., & Sarin, V. (2016). Causality relationship between GDP, FDI, tourism: Empirical evidence from India. *International Journal of Applied Business and Economic Research*, 14(5), 247-255.
- 46) Khan, R. (2021). Beta decoupling relationship between CO2 emissions by GDP, energy consumption, electricity production, value-added industries, and population in China. *PloS one*, 16(4), e0249444.
- 47) Lepojevic, V., Djukic, M. I., & Mladenovic, J. (2016). Entrepreneurship and economic development: A comparative analysis of developed and developing countries. *Facta Universitatis. Series: Economics and Organization*, 17-29.
- 48) Levin, A., Lin, C. F., & Chu, C. S. J. (2002). Unit root tests in panel data: asymptotic and finite-sample properties. *Journal of econometrics*, 108(1), 1-24.
- 49) Manescu, C. B. (2021). *Public Investment Management in the EU Key Features and Practices* (No. 154). Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission.
- 50) Mansour, W., & Jlassi, M. (2014). The effect of religion on financial and investing decisions. *Investor behavior: The psychology of financial planning and investing*, 135-151.
- 51) Mieilă, M. (2016). *Investiții directe: eficiență, finanțare, fezabilitate*. Pro Universitaria.
- 52) Nazir, M. S., Hafeez, Q., & U-Din, S. (2022). Did reduction in corporate tax rate attract FDI in Pakistan?. *International Journal of Finance & Economics*, 27(2), 2256-2267.
- 53) Network, T. J. (2021). Corporate tax haven index-2021 results. *Dostupno na: <https://cthi.taxjustice.net/cthi2021/country-list.pdf>*, 5.
- 54) OECD. (2023). *Multilateral Agreement on Investments*. Retrieved July 17, 2023, from https://1997-2001.state.gov/issues/economic/fs_980323_multilat.html.
- 55) Onofrei, M. (2006). *Management financiar*. Ed. C.H. Beck. București.
- 56) Onofrei, M. (2007). *Administrație publică: fundamente științifice și bune practici*. Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza".
- 57) Onofrei, M., **Siriteanu**, A. A., & Doacă, E. M. (2023). The Impact of Environmental Effects of Sustainable Development on Direct Investments. *Scientific Annals of Economics and Business*, 70(SI), 33-42.
- 58) Onofrei, M., Vintilă, G., Dascalu, E. D., Roman, A., & Firtescu, B. N. (2017). The impact of environmental tax reform on greenhouse gas emissions: empirical evidence from European countries. *Environmental Engineering & Management Journal (EEMJ)*, 16(12).
- 59) Pohoăță, G. (2017). *Politici publice: teorie și practică*. Pro Universitaria, București.
- 60) Roman, T., Marcu, N., Rusu, V. D., Doacă, E. M., & **Siriteanu**, A. A. (2023). Tax Payment and the Performance of SMEs: A Longitudinal Analysis on EU Countries. *Sustainability*, 15(2), 927.

- 61) Roman, A., & Rusu, V. D. (2016). Determining Factors of Entrepreneurial Motivation: Evidence from EU Countries. *Ovidius University Annals, Series Economic Sciences*, 16(1), 97-103.
- 62) **Siriteanu**, A. A., & Onofrei, M. (2021). Analysis of the link between corporate Governance and the pandemic investment decision. *Journal of Public Administration, Finance and Law. Issue 22/2021*.
- 63) **Siriteanu**, A. A. (2022). Study of specialized literature public policies to support direct investment in the context of sustainable development. *Journal of Public Administration, Finance and Law*, 11(23), 318-332.
- 64) **Siriteanu**, A. A. (2022). The influence of social effects on stocks of direct investment in eastern european countries. *Challenges of the Knowledge Society*, 625-629.
- 65) **Siriteanu**, A. A. (2022). The relationship between direct investment and GDP in Romania. *Proceedings of CBU in Economics and Business*, 3, 70-74.
- 66) **Siriteanu**, A. A., & Doacă, E. M. (2022). Impact of the pandemic on the HoReCa industry in 2020. *Journal of Financial Studies*, 12(7), 185-200.
- 67) **Siriteanu**, A. A., Doacă, E. M., & Străchinaru, A. V. (2022). Bank concentration index analysis and its effects. *EUFIRE 2022*, 340.
- 68) **Siriteanu**, A. A., & Doacă, E. M. (2023). Application of ARDL modelling in global structural shocks and their dynamic impact on FDI. *Journal of Financial Studies*, 8(14), 181-191.
- 69) **Siriteanu**, A. A., & Anton, S. G. (2024). The dynamic impact of EU member countries policies on direct investment stocks in the context of sustainable development. *10. INTERNATIONAL PARIS CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES & HUMANITIES*, https://www.iksadparis.org/_files/ugd/614b1f_9777231f92c94c09af22142d6b0c7045.pdf.
- 70) Solana, J. (2015). European Foreign Policy and Its Challenges in the Current Context. *The Search for Europe. Contrasting Approaches (BBVA), Madrid*, 422-439.
- 71) Solana, J. (2016). European Foreign Policy and Its Challenges in the Current Context. *OpenMind*. Retrieved July 15, 2023, from <https://www.bbvaopenmind.com/en/articles/european-foreign-policy-and-its-challenges-in-the-current-context/>.
- 72) Stoica, O. (2006). Inovația financiară și dezvoltarea piețelor de capital. *Analele Științifice ale Universității "Alexandru Ioan Cuza" din Iași-Stiinte Economice (1954-2015)*, 52, 77-82.
- 73) Stoica, O., Roman, A., & Rusu, V. D. (2020). The nexus between entrepreneurship and economic growth: A comparative analysis on groups of countries. *Sustainability*, 12(3), 1186.
- 74) Szarowská, I. (2011). Relationship between government spending and economic growth in the Czech Republic. *Acta Universitatis Agriculturae Et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 59(44), 415-421.

- 75) Tian, Y. (2018). Optimal policy for attracting FDI: Investment cost subsidy versus tax rate reduction. *International Review of Economics & Finance*, 53, 151-159.
- 76) UNFCCC. (2023). *Kyoto Protocol-Targets for the first commitment period*. Retrieved July 15, 2023, from <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-kyoto-protocol/what-is-the-kyoto-protocol/kyoto-protocol-targets-for-the-first-commitment-period>.
- 77) Valipour, M., Khoshkam, H., Bateni, S. M., & Jun, C. (2024). Machine-learning-based short-term forecasting of daily precipitation in different climate regions across the contiguous United States. *Expert Systems with Applications*, 238, 121907.
- 78) World Bank. (2022). *World Development Report 2022: FINANCE for an Equitable Recovery*. Retrieved January 10, 2024, from <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2022>.
- 79) World Bank. (2024). *Guarantees Program*. Retrieved January 13, 2024, from <https://www.worldbank.org/en/programs/guarantees-program>.
- 80) World Health Organization. (2022). *The impact of COVID-19 on mental health cannot be made light of*. Retrieved July 31, 2023, from <https://www.who.int/news-room/feature-stories/detail/the-impact-of-covid-19-on-mental-health-cannot-be-made-light-of>.
- 81) Zaiț, D. (2008). *Evaluarea și gestiunea investițiilor directe*. Sedcom Libris.
- 82) Zardoub, A., & Sboui, F. (2021). Impact of foreign direct investment, remittances and official development assistance on economic growth: panel data approach. *PSU Research Review*.
- 83) Zeren, F., & Hizarci, A. E. (2023). Hydropower energy consumption, financial development, foreign direct investment, and economic growth: Further evidence from newly industrialized countries. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-21.
- 84) Zhang, L., Xu, M., Chen, H., Li, Y., & Chen, S. (2022). Globalization, green economy and environmental challenges: state of the art review for practical implications. *Frontiers in Environmental Science*, 10, 870271.
- 85) Zhao, H., Guo, S., & Zhao, H. (2018). Impacts of GDP, fossil fuel energy consumption, energy consumption intensity, and economic structure on SO2 emissions: A multi-variate panel data model analysis on selected Chinese provinces. *Sustainability*, 10(3), 657.
- 86) Ziller, J. (2019). The Lisbon Treaty. In *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228637.013.1066>.
- 87) Zugravu-Soilita, N. (2017). How does foreign direct investment affect pollution? Toward a better understanding of the direct and conditional effects. *Environmental and resource economics*, 66, 293-338.